

Campanula glomerata

Foto: Wil Dorresteyn

Nomenclatuur/Etymologie

De geslachtsnaam *Campanula* is afgeleid van het Latijnse woord *campana*, wat 'klok' of 'bel' betekent, en de verkleiningsvorm *campanula* betekent 'klokje', verwijzend naar de klokvormige bloemen. De soortaanduiding *glomerata* is afkomstig van het Latijnse *glomeratus*, wat 'verzameld' of 'samengebald' betekent, en verwijst naar de kenmerkende bloeiwijze: de bloemen staan in een dichte, bolvormige (*glomerate*) tros aan de top van de stengel en in de oksels van de bovenste bladeren. De Nederlandse naam voor de plant is dan ook Kluwenklokje.

Foto: Piet Kok

Taxonomie

Campanula glomerata is een overblijvende, kruidachtige vaste plant. Het is een wijdverspreide soort uit Eurazië met een groot aantal erkende ondersoorten. De classificatie is als volgt:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Asterales
- Familie: Campanulaceae
- Geslacht: *Campanula*
- Soort: *Campanula glomerata*

Synoniemen

De soort kent een aantal synoniemen, vaak gerelateerd aan de verschillende ondersoorten en variaties die in het verleden zijn beschreven. Enkele synoniemen zijn:

- *Campanula aggregata* Willd. ex Schlecht. (vaak synoniem voor *C. glomerata* subsp. *glomerata*)
- *Campanula congesta* Schultes in Roemer & Schultes (vaak synoniem voor *C. glomerata* subsp. *glomerata*)
- *Campanula farinosa* Andr. in Besser (synoniem voor *C. glomerata* subsp. *farinosa*)
- *Campanula cervicarioides* Schultes in Roemer & Schultes (synoniem voor *C. glomerata* subsp. *cervicarioide*)

Variëteiten en Cultivars

Van *Campanula glomerata* zijn diverse variëteiten en cultivars in de handel die verschillen in hoogte en bloemkleur.

- 'Superba': Een zeer populaire en krachtige cultivar, vaak hoger dan de soort, die 60-90 cm kan bereiken. Bloeit met grote, dichte trossen in een rijke violetblauwe kleur.
- *var. acaulis*: Een van nature laagblijvende variëteit (6-20 cm hoog), die nauwelijks stengels vormt en dichte rozetten van dieppaarse bloemen toont, ideaal voor de rotstuin.
- 'Alba' (of *var. alba*): Een variëteit met zuiver witte bloemen in dichte trossen, meestal 30-60 cm hoog.
- 'Caroline': Opvallende cultivar met schelproze tot licht lavendelkleurige bloemen. Wordt ongeveer 30-60 cm hoog.
- 'Schneekrone' (of 'Crown of Snow'): Een andere uitstekende witte cultivar, die compact groeit tot ongeveer 45 cm.
- 'Joan Elliott': Bekend om zijn donkergroene blad en dieppaarse bloemen in de kluwen, ongeveer 45 cm hoog.
- 'Purple Pixie': Een compacte cultivar met een hoogte van ongeveer 45 cm en lavendelblauwe bloemen.
- 'Bellefleur Blue' en 'Bellefleur White': Een serie zeer compacte, vroegbloeiende cultivars, vaak geschikt voor potten, die slechts 10-15 cm hoog worden.

Familie

Campanula glomerata behoort tot de familie *Campanulaceae*, de Klokjesfamilie. Deze familie is wijdverbreid in de gematigde streken van het noordelijk halfrond en wordt gekenmerkt door planten met typische klok- of buisvormige bloemen.

Hoogte

De hoogte van de plant is variabel en hangt sterk af van de ondersoort of cultivar. De botanische soort wordt meestal 20 tot 60 centimeter hoog, met een maximale hoogte van ongeveer 90 centimeter in ideale omstandigheden. Cultivars variëren van dwergvormen (*var. acaulis*, 6-20 cm) tot hoge vormen ('*Superba*', 60-90 cm).

Bloemkleur

De oorspronkelijke kleur van de bloemen is typisch *violetblauw* tot *paarsblauw* of *purperblauw*. Dankzij veredeling zijn er cultivars beschikbaar met bloemen in verschillende tinten, waaronder *zuiver wit* en *zacht roze* of *lavendel*. De bloemen zijn klokvormig, staan rechtop en zitten in dichte, bolvormige kluwens aan het einde van de stengel.

Bladkleur

De bladeren van het Kluwenklokje zijn ovaal tot lancetvormig, met een licht hartvormige basis (*cordaat*) voor de basale bladeren. Ze zijn vaak getand en licht behaard. De kleur van het blad is *middengroen*.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Campanula glomerata* vindt plaats in de late lente tot de vroege zomer, doorgaans van *mei tot en met juli*. Door het tijdig verwijderen van de uitgebloeide bloemstengels (*deadheading*) kan een tweede, zij het kleinere, bloei worden gestimuleerd die door kan lopen tot in september.

Standplaats

Deze plant is relatief tolerant ten aanzien van de standplaats. Hij geeft de voorkeur aan *volle zon* tot *lichte halfschaduw*. In zeer hete klimaten wordt middagschaduw op prijs gesteld. De plant gedijt het beste in een *goed doorlatende*, matig voedselrijke en bij voorkeur *licht kalkrijke* grond. Hij tolereert droogte redelijk, maar regelmatige vochtigheid bevordert de bloei.

Herkomst

Campanula glomerata is van oorsprong inheems in de *gematigde zone van Eurazië*, met een verspreidingsgebied dat zich uitstrekt van Groot-Brittannië en een groot deel van Europa tot

aan de Kaukasus en gematigd Azië (zoals het noordwesten van China en Japan). De plant groeit in uiteenlopende habitats, waaronder open bossen, bosranden, droge graslanden en rotsachtige hellingen.

Soort gewas

Het Kluwenklokje is een *overblijvende (perennial) kruidachtige vaste plant* met een *polvormende* tot *uitgebreide* groeiwijze. De plant verspreidt zich langzaam door wortelstokken (*rizomen*), wat hem een goede kandidaat maakt voor het invullen van borders en informele tuinen.

Vermeerderingswijze

De vermeerdering kan op verschillende manieren plaatsvinden. De meest gangbare methoden zijn door *zaad* (voor de botanische soort en voor nieuwe cultivars) en door *deling* van de pollen in het vroege voorjaar of najaar. Deling is noodzakelijk om de planten vitaal te houden en om de groei, die soms als wat woekierend wordt ervaren, te beheersen. Cultivars moeten vegetatief worden vermeerderd (door deling) om de specifieke eigenschappen te garanderen.

Klimaatzone (USDA-zones)

Campanula glomerata is een zeer winterharde plant. Hij gedijt in de *USDA Hardiness Zones 3 tot en met 8*. Dit betekent dat hij temperaturen tot -40°C kan overleven, waardoor hij geschikt is voor een breed scala aan klimaten.

Insecten

De bloemen van het Kluwenklokje zijn zeer waardevol voor de biodiversiteit in de tuin. Ze trekken intensief *bijen* en *vlinders* aan. De plant wordt ook bezocht door kolibries (vooral in Noord-Amerika waar de plant is genaturaliseerd). De plant heeft over het algemeen weinig ernstige insectenplagen, maar is in het voorjaar wel gevoelig voor vraat door *slakken* en *naaktslakken* aan de jonge bladeren.

Bronvermelding

<https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=278808&isprofile=0&pt=8>

<https://www.gardenia.net/genus/campanula-glomerata-clustered-bellflower>

https://en.wikipedia.org/wiki/Campanula_glomerata

<https://plants.ces.ncsu.edu/plants/campanula-glomerata/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Campanula</i> (klokje), <i>glomerata</i> (samengebald/in een kluwen)
Taxonomie	Familie: Campanulaceae, Geslacht: <i>Campanula</i> , Soort: <i>Campanula glomerata</i>
Synoniemen	<i>Campanula aggregata</i> , <i>Campanula congesta</i> , <i>Campanula farinosa</i> , etc.
Variëteiten en Cultivars	' <i>Superba</i> ' (violetblauw, hoog), ' <i>Alba</i> ' (wit), var. <i>acaulis</i> (laag, dieppaars), ' <i>Caroline</i> ' (roze/lavendel), ' <i>Joan Elliott</i> ' (dieppaars), etc.
Familie	Campanulaceae (Klokjesfamilie)
Hoogte	20 tot 60 cm (cultivars: 6 tot 90 cm)
Bloemkleur	Violetblauw tot paarsblauw (ook wit en roze in cultivars)
Bladkleur	Middengroen, ovaal-lancetvormig, licht behaard
Bloeiperiode	Mei tot juli (met mogelijke nabloei)
Standplaats	Volle zon tot halfschaduw, goed doorlatende, matig voedselrijke, licht kalkrijke grond
Herkomst	Gematigde zone van Eurazië (Europa tot Azië)
Soort gewas	Overblijvende kruidachtige vaste plant (polvormend)
Vermeerderingswijze	Zaad en deling van de pollen
Klimaatzone (USDA-zones)	USDA 3 tot en met 8
Insecten	Trekt bijen, vlinders en andere bestuivers aan; gevoelig voor slakken